

Al nostre país, l'ús de la llengua en l'educació no és tant, per desgràcia, un tema de política educativa, com un tema de política lingüística. Respon, en definitiva als objectius que aquesta política es proposa. I aquests objectius, donats els condicionaments històrics de partida, poden proposar-se dos termes d'arribada diferents: «que tots coneguen les dues llengües oficials», o bé «que el català siga de fet *la* llengua normal del país»,... i per tant el castellà una llengua ben coneguda, però simplement instrumental i subsidiària.

Ara, de cara al curs 1988-89, ja han passat prou anys per valorar els resultats de les polítiques aplicades. I globalment es pot parlar d'un avanç comparatiu (en relació al no-res inicial!), d'un progrés cert cap al bilingüisme (tots els catalano-parlants *parlen* també castellà, i creix el nombre de castellanoparlants que *saben* també català, poc o molt). Però si es tractava de re-ocupar efectivament els espais envaïts pel castellà, el fracàs és visible.

Cert que a Catalunya la política lingüística en l'educació ha aconseguit dues coses: fer normal l'ensenyament en català per a una gran part dels qui el tenen com a llengua pròpia, i estendre el coneixement *del* català per als altres. Però, ¿ha progressat per això l'ús del català fora de l'aula? ¿Creix el nombre d'infants i adolescents que s'assimilen a una vida social en català? Això és més dubtós. Cert també que al País Valencià, lentament, la generalització del valencià com a assignatura ha reduït la marginalitat o l'exotisme de l'idioma: per als castellanoparlants (d'origen immigrant o autòcton), el valencià ja no és tan desconegut i *estrany*, per als valencianoparlants ja no és tan *baix* i *vulgar*. Això s'ha aconseguit, i poca cosa més. Augmenta el coneixement, i segurament també l'apreciació cultural. L'ús, no avança o retrocedeix. A les Illes, encara oscil·len entre una via *catalana* més ràpida i decidida, i una via *valenciana*, més lenta i vacil·lant. I si parlem de la Franja aragonesa, o de la Catalunya Nord, el pessimisme és inevitable.

Hi ha hagut, doncs, moderats o espectaculars progressos en el camp de l'ensenyament. ¿Ha de ser això causa

de satisfacció, o la seua radical insuficiència ha de ser més aviat motiu de preocupació profunda? Depèn de l'objectiu: si era només un projecte d'ensenyament/coneixement de la llengua, segurament anem bé. Si era un projecte de normalitat efectiva, no.

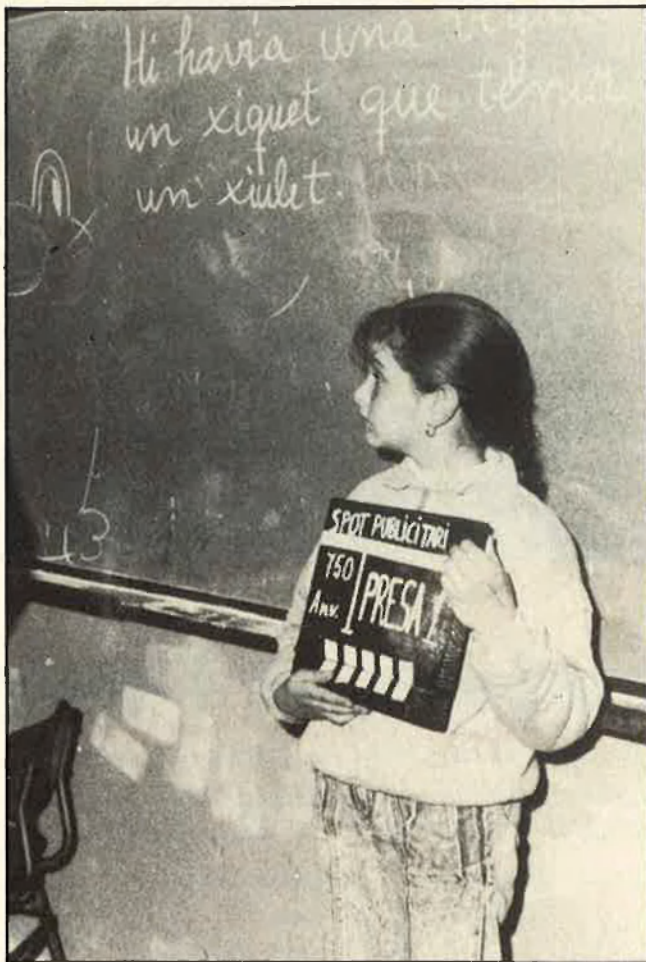
I si ha fallat alguna cosa, ¿què ha fallat? No és cas de fer caure les culpes sobre una suposada «resistència de la societat», com s'ha fet sovint al País Valencià: pensem, d'entrada, en les escassíssimes demandes d'exempció del

valencià-assignatura. Les accions contra l'ensenyament en valencià han estat poques, localitzades i políticament instigades. I, això sí, magnificades per la premsa, en contrast amb l'acolliment pacífic en tantíssims llocs. També una certa premsa estimula i vehicula aquestes accions: una recent columna en un diari de València excitava encara més el prejudici atribuït qui sap quins desastres al fet que molts xiquets valencians són... valencianoparlants, i anunciant més desgràcies encara si damunt d'això estudien el seu idioma! Són prou més que anècdotes sense gràcia, però no són la causa profunda. Ni les activitats del senyor Gómez Rovira tampoc.

Fet i fet, ha fallat en bona mesura una política lingüística global. Una *immersió* lingüística no només a l'escola, sinó en la vida política, econòmica, cultural i social. Al País Valencià *es fa* en castellà pràcticament tot,... excepte les classes de valencià. Es fan en castellà els discursos del President, els debats de les Corts, els diaris, la tele-Aitana, (¿i l'altra?), la ràdio,

els noms dels carrers, tot. A Catalunya això no passa, o no passa tant, però el Govern ha estimulat ben poc la penetració del català en la vida econòmica, o en la *cultura juvenil*. Fa poc Rafael Ribó acusava la política lingüística de la Generalitat de Catalunya d'insuficient i ineficax, i tenia bona part de raó. Mireu els pressupostos.

Quan els objectius són de curta volada, és fàcil estar satisfet amb els primers resultats apreciables, mesurant el camí recorregut. Però també cal saber que, per aquest camí, mai no serem un país *normal*. Realment normal, és a dir, simplement com els altres. Per aquest camí, mai. □

L'educació i la llengua